

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Problematika integrace muslimských žáků do českého školství

Autorka práce: Natálie Matoušková

Studijní obor: Učitelství pro 2. stupeň základních škol – francouzský jazyk – výchova k občanství

Vedoucí práce: Mgr. Kamil Janiš, Ph.D.

Předkládaná práce zpracovává důležité téma jak na celospolečenské úrovni, tak na rovině vzdělávacího systému. Vyzdvihuji také důležitou roli osobní zkušenosti autorky s tématem, která je v textu reflektovaná. Práce obsahuje teoretickou část, která částečně představuje islám jako náboženství a částečně se věnuje českému školství ve vztahu k žákům-cizincům. Na ní navazuje praktická část věnovaná empirickému výzkumu mezi žáky a žákyněmi, kteří mají zkušenost s integrací v rámci českého školství.

Představení islámu jako náboženství stručně shrnuje jeho základní rysy a vztahuje je k potenciálním situacím, které může integrace žáků-muslimů přinášet ve školách. Je škoda, že se autorka nevyhýbá občasným přílišným zjednodušením ve vztahu k popisovanému náboženství, například: „*Děti vychované v islámské víře většinou nemají tendence klást otázky a přicházet na věci samy, protože jejich náboženství je učí nepřemýšlet o všem, ale pouze plnit to, co jim říká Bůh.*“ (s. 10). Toto a podobná tvrzení jednak nejsou podložena žádným výzkumem a jednak jsou v rozporu s vnitřní pluralitou islámu, který má stejně jako ostatní náboženství své liberálnější i konzervativnější věřící. Tato pluralita je více přítomna v části věnované sociologickým výzkumům. Naopak velmi pozitivně hodnotím text věnovaný integraci žáků-cizinců a rozmanitým faktorům, které tento proces podporují či limitují. Zde autorka prokázala dobrou orientaci v tématu a schopnost ho věcně představit čtenáři. Oceňuji, že i z teoretické části práce je vidět cit a zaměření se na konkrétní situace, které mohou nastávat ve třídách.

Obecně pro teoretickou část platí, že by si zasloužila častější citování zdrojů. Ne vždy je zcela jasné, odkud autorka čerpá a zda uvedený odkaz platí i pro informace uváděné o dva či tři odstavce výše. To má za důsledek, že je občas obtížné odlišit interpretaci autorky od parafráze literatury a také to čtenáři komplikuje případné dohledání zmiňovaných informací.

Na praktické části oceňuji její zaměření na samotné aktéry integrace tedy žáky a žákyně muslimského vyznání. Právě jejich perspektivu považuji za klíčovou pro porozumění tomuto fenoménu a při hledání účinné podpory jak pro samotné žáky, tak pro rodiny, a samozřejmě učitele a učitelky. Série de facto biografických medailonků přináší rozmanitá svědectví o tom, jak ne/funguje proces integrace žáků-cizinců v českém školství.

Autorce se podařilo spojit odpovědi jednotlivých respondentů s obecnými problémy, popsány v teoretické části. Díky tomu lze říci, že se v diplomové práci podařilo zmapovat klíčové body pro integraci žáků-cizinců, kteří se hlásí k islámu a funkčně propojit teoretickou a praktickou část. Celkově práci hodnotím kladně, včetně její formální a stylistické stránky. S ohledem na nedostatky v teoretické části práci doporučuji k obhajobě s hodnocením B. K obhajobě navrhuji následující otázky:

1. Jakým způsobem jste vyhledávala své respondenty/ky?
2. Jaká doporučení vyplývají pro české školy z vašeho výzkumu?

V Praze 19. 8. 2024

Václav Sixta